

דף מס' 5 - מקרים 3+4 בקרייתא של רבי יהושע

1. **אלה: אמר מר: השוכר צדי שקר. היכי דמי?**

הסבר את אלה האמרא במדויק.

הצא את אפשרות שתידחה: [הצתק את המילים הנכונות]

מסקנה: [הצתק את המילים הנכונות]

המקרה :

אליהו: מה קורה חבר'ה? שומעים? אני צריך שתעידו בבית משפט
משהו שקרי בשבילי. על מנשה. אני רוצה שתגידו שהוא חייב לי כסף.
אבי ודני: אוקי. אבל זה יעלה לך.
אליהו: כמה את לוקחים?
אבי ודני: 2000 שקל. לא כולל מעמ ועצבים.
אליהו: סגור חבר'ה. נדבר. יאללה, ביי.

האם במקרה שלעיל מתאים לדין: "פטור מדיני אדם וחייב בדיני
שמים?" הסבר! -

אליהו: אבי, דני שומעים רגע?
אבי ודני: דבר אליהו, דבר.
אליהו: אני צריך שתלכו לבית משפט. תגידו שמנשה חייב כסף
לשימי. בסדר? ששימי יקבל את הכסף.
אבי ודני: לא הבנו. למה שהכסף יגיע לשימי ולא אליך?
אליהו: אל תשאלו שאלות! 2000 שקל כולל מעמ. יאללה מהר.

האם מקרה זה מתאים לדין: "פטור מדיני אדם וחייב בדיני
שמים"? הסבר היטב.

מקרה רביעי:

קראו את הפסוק בספר ויקרא:
"ונפש כי תחטא, ושמעה קול אלה, והוא עד או ראה או ידע, אם לוא
יגיד ונשא עונו"
הסבר:

כלומר זוג עדים שראו פשע כלשהו, ונשבעו שאינם יודעים, אם הם
מודים ששיקרו, חייבים להביא קורבן. גם אם לא שיקרו, אלא רק לא
העידו, חייבים להביא קרבן שבועה.

שאלה: "והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו. במאי עסקינן? נבמה מדובר כאן?
אילימא בבי תרינבשניי] - פשיטא, דאורייתא הוא"

הסבירו את שאלת
הגמרא

תירוץ ומסקנה: "אלא בחד".

רש"י מסביר: למרות שעד אחד באופן עקרוני לא חייב להעיד, ייתכן שאם
היה הולך ומעיד, היו מחייבים את הנתבע להישבע. ייתכן והנתבע לא היה
נשבע לשקר, אלא מודה ומחזיר את הכסף לתובע. לכן, יש כאן חובה בדיני
שמים להעיד, גם אם מדובר בעד אחד.

סרטון: עדותו של יחיאל דינור במשפט אייכמן:

<https://www.youtube.com/watch?v=rfpDN0JNDTg>

דף מס' 6. נושא:

המקרים הנוספים בהם יש גם דין של "פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים"

הגמרא שואלת על מאמרו של רבי יהושע, המונה רק ארבעה דברים שבהם חייב אדם רק בדיני שמים:

*ותו ליכא- ביטוי שפירושו: האם אין עוד מקרים כאלו?

*והאיכא- והרי יש..

מקרה א': העושה מלאכה במי חטאת, ובפרת חטאת, פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים.

א. מהם מי חטאת? העוזר בויקיפדיה.

ב. כאן מדובר על אדם שלקח את מי החטאת, והשתמש בהם לשימוש של חולין. מה השימוש? עיינו ברש"י ד"ה "העושה מלאכה במי חטאת.

"

ג. מדוע לדעתכם, יהיה פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים במקרה זה?

מקרה ב':

"והאיכא הנותן סם המוות בפני בהמת חברו.."

מהו המקרה, ומדוע יהיה פטור?

מקרה ג':

"והאיכא השולח את הבערה[גחלת] ביד חרש שוטה וקטן.."

הסבר את המקרה. מדוע אם שלח גחלת בעזרת אנשים אלו אינו חייב?

מקרה ד':

"והאיכא המבעית את חבירו.."

מהו המקרה כאן? כיצד בדיוק הבהיל את חבירו? עיין ברש"י ד"ה המבעית את חבירו.

מדוע מי שהבהיל באופן זה פטור מדיני אדם? הרי גרם לו נזק!

רש"י במסכת קידושין מפרש אחרת לגבי נזק הבא על ידי קול. תוכלו לזהות מה הסתירה בין שני הפירושים? יש לכם רעיון לתירוץ?

שאני אדם דבר דעת הוא - האלי ניזק. וכי מיבעית מדעתיה קא מיבעית[וזה שנבהל מדעתו הוא נבהל] סנותן לכו אל פחד קול הבא פתאום

מקרה ה'

"והאיכא נשברה כדו ברשות הרבים ולא סלקה[הזיז אותה], נפלה גמלו ולא העמידה[הגמל נפל ולא הרים אותו]. רבי מאיר מחייב הזיקן, וחכמים אומרים: פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים".

הסבר את המקרה המתואר כאן. מדוע לדעת חכמים יהיה פטור במקרים אלו?

הרמב"ם בהלכות חובל ומזיק פסק כך:

ז המבעית את חברו--אף על פי שחלה מן הפחד, הרי זה פטור מדיני אדם; וחייב בדיני שמים: והוא שלא נגע בו, אלא כגון שצעק מאחוריו או נתראה לו באפילה וכיוצא בזה. וכן אם צעק באוזנו, וחירשו--פטור מדיני אדם; וחייב בדיני שמים. אחזו, ותקע באוזנו וחירשו, או שנגע בו, ודחפו בעת שהבעיתו, או שאחזו בכגדיו וכיוצא בדברים אלו--חייב בתשלומין.

האם בכל המקרים של הפחדה יהיה אדם פטור? קרא היטב!

לסיכום: רואים מכל מה שלמדנו שיש עוד מקרים שבהם יהיה פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים. מדוע ר' יהושע מנה רק ארבעה מקרים??

